

۷ درصد ذخایر معدنی در ایران

امروز ارزش سهم منابع معدنی ایران از کل منابع معدنی دنیا ۷ درصد است، به طوری که هر دلار سرمایه گذاری در بخش معدن ۲/۸ دلار ارزشی را در این بخش به همراه خواهد داشت. محمدرضا بهرامن، رئیس خانه معدن ایران و نایب رئیس اول اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان گفت: امروز حکمرانی در اقتصاد و بخش معدن کشور باید بتواند پاسخگوی این مهم باشد که چرا سهم بخش معدن در GDP، در سال‌های ۱۳۹۹، ۱۳۹۸، ۱۳۹۷، ۱۳۹۶، ۱۳۹۵، ۱۳۹۴، ۱۳۹۳، ۱۳۹۲، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۰ درصد بوده و روند نزولی داشته است. رئیس خانه معدن ایران اضافه کرد: امروز کشور مان با احتساب نفت و گاز پس از روسیه، آمریکا، عربستان و کانادا پنجمین کشور بر خوردار از ثروت منابع است و بدون احتساب نفت و گاز و فقط با احتساب معادن، ایران دوازدهمین کشور معدنی جهان محسوب می‌شود، امروز ایران سهم یک درصدی از جمعیت جهان و سهم سه درصدی از ارزش تولیدات معدنی در جهان و سهم ۱۵ درصدی از ذخایر معدنی جهان را دارد.

مشکل مهاجرت

همه باید به‌طور جدی در مقابل احساس ناامیدی بایستیم و بستری فراهم کنیم که هر جوانی احساس کند آینده او در این کشور ساخته می‌شود؛ در غیر این صورت زمینه مهاجرت فراهم می‌شود. پیام باقری، نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گفت: یکی از وظایف اصلی اتاق ایران، این است که در رده جوانان الگوهای موفق را شناسایی کرده و آن‌ها را تکثیر کند. او ادامه داد: امروز امید ما برای عبور از مسائل و مشکلات کشور به خلاقیت، انرژی و پویایی جوانان است. جوانان باید در هر تشکل و جایگاهی در جهت هم‌افزایی حرکت کنند و باید از جوانان برای توسعه اتاق‌های بازرگانی استفاده کنیم. او با تأکید بر اینکه کاهش روحیه مشارکت در جوانان، یکی از چالش‌های اصلی حوزه کارآفرینی جوانان است، ادامه داد: فقر شبکه‌های فعال برای ایجاد ارتباط میان جوانان، فقر دانش بین‌المللی، سرعت بالای رشد تکنولوژی و ضعف نهادهای اقتصادی از دیگر چالش‌های این حوزه است.

کاهش ۳۰ درصدی تولیدات کشاورزی

بر اساس برآوردهای صورت گرفته با قطع برق چاه‌های کشاورزی، عملکرد تولید ۳۰ تا ۳۵ درصد در بخش کشاورزی کاهش می‌یابد. محمدشفیع ملک‌زاده، عضو اتاق اصناف کشاورزی در گفت‌وگو با باشگاه خبرنگاران جوان گفت: در حال حاضر کشاورزان در خصوص قطعی برق چاه‌های کشاورزی و تأمین نهاده‌های مورد نیاز از جمله کود، بذر و سم با مشکلات اساسی روبه‌رو هستند. به گفته او، قطعی برق ۵ تا ۶ ساعته چاه‌های کشاورزی در روز، تولید را با محدودیت و چالش‌هایی روبه‌رو کرده که این موضوع خلاف قانون است. بر اساس قانون، وزارت نیرو ملزم به تأمین ۲۴ ساعته برق بخش کشاورزی است و در صورتی که شرایط تأمین برق بحرانی و حساس باشد، اولویت آخر باید قطع برق چاه‌های کشاورزی باشد. ملک‌زاده افزود: قطعی برق ۵ تا ۶ ساعته چاه‌های کشاورزی بین ۲۵ درصد به عملکرد تولید ضربه می‌زند و به جز این کشاورز باید خسارت ناشی از خراب شدن دستگاه‌ها را هم پرداخت کند.

ناشی از عدم اجرا و یا اجرای سلیقه‌ای قوانین است که موجب خروج سرمایه از این صنعت شده است و چنانچه نظارت بر اجرای قوانین در صنعت برق تقویت نشود، رونق سرمایه‌گذاری به این صنعت کلیدی و زیرساختی باز نخواهد گشت.

صنایع خودشان برق تولید کنند

مصطفی رجبی مشهیدی، مدیرعامل شرکت توانیر در گفت‌وگو با روزنامه

هم‌میهن، اقدامات وزارت نیرو برای عبور از پیک تابستانی برق را بر شمرده و می‌گوید: وزارت نیرو برای عبور موفق از اوج بار تابستان سال جاری ۱۸۰ برنامه عملیاتی تدوین و اجرا کرده که همگی با جدیت در حال اجراست. در برنامه مدیریت مصرف تابستان امسال هیچ‌گونه محدودیتی برای مشتریان بخش خانگی لحاظ نشده است. این مدیر اجرایی برنامه مدیریت مصرف برق صنایع را در سه بخش توضیح می‌دهد و صنایع را به سه گروه تقسیم می‌کند. به گفته او گروه اول مشتریان برق صنعتی بیش از ۹۰ درصد از واحدهای صنعتی کشور هستند که مشمول برنامه‌های مدیریت مصرف برق نمی‌شوند. گروه دوم، شهرک‌های صنعتی هستند که برنامه مدیریت مصرف آن‌ها با جابه‌جایی یک روز کاری با روز تعطیل در هفته است و گروه سوم هم شامل

رویداد

سازمان بازرسی به موضوع ناترازی برق و رها سازی ذخایر آبی سدهای کشور ورود کرد

در جلسه معاونت اقتصادی در مورخ ۲۳ تیرماه حاضر و به ادای توضیحات پیرامون اقدامات انجام‌شده در خصوص رفع ناترازی برق و مقابله با کم‌آبی پرداخت. ستار شیرعلی معاون اقتصادی سازمان بازرسی نیز در این زمینه از آمادگی این سازمان پیرامون انجام هرگونه همکاری در راستای نظارت بر رصد لحظه‌ای وضعیت ناترازی آب و برق خبرداد و تأکید کرد ترک فعل مدیران مرتبط‌پیگیری می‌شود. گفتنی است، بازرسی امور نیرو رصد وضعیت ذخایر آبی سدهای کشور و تولید برق را در دستور کار خود قرار داده است.

معاون اقتصادی سازمان بازرسی به بازرسی امور نیرو ماموریت داد و وضعیت ذخایر آبی سدهای کشور و تولید برق را به طور مستمر رصد کند. با توجه به گرمای شدید و ناترازی برق در کشور و انتشار برخی موضوعات مبنی بر رها سازی ذخایر آبی سدهای کشور، سازمان بازرسی به موضوع ورود کرد. در این راستا معاون امور اقتصادی سازمان بازرسی کل کشور هفته گذشته از دیسپاچینگ بازدید و دستور نظارت و بررسی مستمر وضعیت سدها توسط بازرسی امور نیرو را صادر کرد. علاوه بر این، بنا به درخواست سازمان بازرسی، وزیر نیرو

همه دلیل اینکه نمی‌خواهد مشتری خود را از دست بدهد، آن را با قیمت بالا به فروش نمی‌رساند. دولت باید دست از تصدی‌گری و واسطه‌گری بردارد. واسطه‌گری بزرگ‌ترین آسیب صنعت برق در ده سال اخیر است. یک نهاد رگولاتوری مستقل در صنعت برق نیاز است؛ زمانی که یک کالا به نرخ تکلیفی فروخته می‌شود، دولت باید با ارائه لایحه به مجلس یک نهاد رگولاتوری متشکل از دولت و بخش خصوصی ایجاد کند و مجلس آن نهاد را تصویب کند. این نهاد مستقل در همه جای دنیا رگولاتوری می‌کند، نه اینکه وزارت نیرویی که با بخش خصوصی رقابت دارد، رگولاتوری کند. هیئت تنظیم بازار هم وزارت نیرو است و چون تضاد منافع با بخش خصوصی دارد، مدام آن را سرکوب می‌کند. همه تجهیزاتی که برای اورهال نیروگاه‌ها لازم است به قیمت دلاری پرداخت می‌شود و اگر درآمد نیروگاه‌ها از سال گذشته کمتر شود، همه آسیب می‌بینند. ۶۷ درصد برق کشور توسط بخش خصوصی پرداخت می‌شود. تعداد نیروگاه‌های بیشتری در سال‌های دیگر از مدار خارج می‌شوند و ناترازی افزایش می‌یابد. دو مدل ناترازی وجود دارد که یکی در اثر افزایش پنج درصدی مصرف سالانه است و دیگری در اثر از مدار خارج شدن نیروگاه‌هاست. این ناترازی جدید است و وزارت نیرو آن را پیش‌بینی نکرده است. بر اساس مصوبه وزیر باید در اسفند هر سال سقف نرخ انرژی سال بعد در هیئت تنظیم محاسبه و ابلاغ شود اما همچنان این مصوبه امضا نشده است.

مسئله چطور حل می‌شود؟ منظور این است که چطور کشوری مانند ترکیه توانسته است مشکلات خود را در بخش انرژی حل کند؟

اساساً ضرورت دارد که برای رفع ناترازی برق، سالی ۷ هزار مگاوات نیروگاه احداث کنیم و این نیروگاه‌ها حتماً باید ترکیبی از نیروگاه‌های گازی، سیکل ترکیبی، بادی و خورشیدی باشند. ناچار هستیم همان‌طور که دنیا به سمت انرژی‌های تجدیدپذیر رفته به آن سمت برویم. باید تکنولوژی‌هایی که برق را از خورشید و باد می‌گیرند، فراگیر کنیم. خوشبختانه ظرفیت‌هایی هم برای این کار در کشور داریم و البته این اراده در مجلس و دولت هم هست. مهم‌ترین مشکل تجدیدپذیرها تأمین منابع مالی است. امروز نرخ مؤثر ریال در سال، بالای ۴۰ درصد است و این نرخ نمی‌تواند نیروگاه تجدیدپذیر را جذاب کند. مسئله دیگر هم سرمایه‌گردش است. پس ریال اکنون جابگو نیست، تنها منبع ارزی هم صندوق توسعه ملی است که با توجه به سابقه‌ای که از نیروگاه‌ها سراغ دارد، تسهیلاتی به نیروگاه‌ها نمی‌دهد. منابع گازی ما در رده دوم دنیا است یعنی گاز به اندازه کافی هم برای صادرات و هم برای نیروگاه‌های جدید داریم اما می‌باید نفتی توسعه نیافته‌اند. دولت اینجا هم دست از تصدی‌گری بردارد. فعالان حوزه برق برای تأمین برق مورد نیاز خود، باید بتوانند در این میادین فعالیت کنند؛ چرا که کسی به اندازه آنان که نیاز به سوخت دارند، انگیزه تولید و توسعه در میادین نفتی دارد؟

از تولیدکنندگان حمایت می‌کنند. امروز یک دلار ۴۵ هزار تومان است و به جای ۴۲۰۰ تومان باید ۴۵ هزار پرداخت کنیم. جالب است که بدانید هیچ‌یک از نیروگاه‌ها قادر نیستند تسهیلاتی که دریافت کرده‌اند پس دهند. نکته جالب‌تر هم اینکه اگر خود نیروگاه را تملیک کنند، کفاف بدهی را نمی‌دهد تا تملیک رخ دهد. سرمایه‌گذاران برق امروز در لیست ایربدهکاران قرار دارند. اگر کسی نداند، تصور می‌کند نیروگاه‌ها پول‌ها را در جای دیگر سرمایه‌گذاری کرده‌اند اما این پول‌ها تبدیل به نیروگاه برای رفع ناترازی شده است. اجرا نشدن مصوبه بانک مرکزی و مصوبه هیئت وزیران ضربه بزرگی به نیروگاه‌ها وارد کرد. سرمایه‌گذار با کدام انگیزه سرمایه‌گذاری کند؟ هر یک از بخش‌ها به نوعی درگیر هستند. بر اساس بند و ماده ۱۳۱ قانون توسعه پنجم، قرار بود وزارت نیرو ابتدای هر سال نرخ آمادگی نیروگاه‌ها را با توجه به نرخ ارز و تورم اعلام کند که در درآمد لحاظ شود. تا به امروز نرخ آمادگی از ۱۸۵ ریال تجاوز نکرده است و از سال ۱۳۹۳ تا به امروز این رقم افزایشی نداشته است. سیاست‌های وزارت نیرو در ده سال گذشته این چنین بخش خصوصی را سرکوب کرده است. وزارت نیرو از محل واسطه‌گری برای خود درآمد ایجاد می‌کند. در سال ۱۴۰۰ شرکت توانیر، ۶۵ همت، در سال ۱۴۰۱ معادل ۹۶ همت در سال ۱۴۰۲ دقیقاً ۱۲۸ همت درآمدزایی کرده است. پیش‌بینی می‌شود این رقم در سال جاری به ۱۷۵ همت برسد. وزارت نیرو این درآمد را از فروش برق به مشتریان بر مصرف و تجاری به دست می‌آورد. تولیدکننده غیردولتی از این پول سهمی ندارد و اگر تولیدکننده می‌توانست برق را با نرخی که توانیر به مصرف‌کنندگان می‌فروشد، بفروشد، وضعیت بهتری داشت و انگیزه کافی برای سرمایه‌گذاری به وجود می‌آمد. این درآمد به بخش تولید هم نمانده است.

مشکل برق در کوتاه‌مدت حل می‌شود؟

مشکل برق را با سیاست‌گذاری صحیح می‌توان حل کرد. اگر اقتصاد برق کارآمد باشد، سرمایه‌گذار وارد این بخش می‌شود. تولیدکننده باید بتواند برق خودش را به هر شکلی که لازم است بفروشد و یک رگولاتور بر فعالیتش نظارت کند. مشترک بر مصرف و مشترک تجاری باید بتواند برق را از خود تولیدکننده خریداری کند. در یک مکانیزم مانند بورس کشف قیمت شود. اگر این مسئله حل شود، اقتصاد برق به خودی خود، کارآمد می‌شود. تولیدکننده برق را ارزان نمی‌فروشد زیرا حاشیه سود نیاد دارد. از سوی دیگر

یعنی تولیدکنندگان برق را به مصرف‌کنندگانی غیر از بخش خانگی بفروشد؟

مشترکان بر مصرف و صنایع در این بخش قرار می‌گیرند. امسال بازار بورس انرژی راه‌اندازی شده تا تولیدکننده در تابلوی بورس باشد و یک معامله نقدی شکل بگیرد. اما در عمل رستگاری قیمت رخ داد. به موازات بازار انرژی، بازار عمده‌فروشی نیز وجود دارد. در بازار عمده‌فروشی سقف قیمتی وجود دارد. سقف قیمت مربوط به سال گذشته است و نرخ امسال هم اعلام نشده است. وقتی در بورس انرژی قیمت افزایش یابد، خریدار برق را از بازار عمده‌فروشی تهیه می‌کند. معنای این حرف آن است که بازار انرژی مکانیزم عرضه و تقاضا در بورس را از بین برده و دستکاری کرده است. سقف بازار عمده‌فروشی بر بورس انرژی سایه انداخته است. تولیدکنندگان بخش خصوصی در بازار عمده‌فروشی، قراردادی با مدیریت شبکه برق ایران دارند و در این قرارداد خسارت تأخیر وجود ندارد. یعنی اگر تولیدکننده‌ی خصوصی، برق تولید کرد و آن را به شبکه برق ایران فروخت، هیچ ضمانتی برای برگشت سریع پول وجود ندارد زیرا اساساً خسارت تأخیر در قرارداد تعریف نشده است. در تمام قراردادهای وزارت نیرو خسارت تأخیر وجود دارد اما در قراردادهای شبکه برق ایران چنین خسارتی وجود ندارد. مدیریت شبکه هیچ انگیزه‌ای برای بازگشت و وصول پول ندارد زیرا می‌داند خسارت تأخیری در کار نیست. همین امروز، نیروگاه‌ها بیش از ۱۲ هزار میلیارد تومان مطالبه از مدیریت شبکه دارند.

آنگون آیا نیروگاه‌ها می‌توانند از صندوق توسعه تسهیلات دریافت کنند؟

تعدادی از نیروگاه‌ها در سنوات گذشته از تسهیلات ارزی صندوق توسعه استفاده کردند. صندوق توسعه همان زمان یک سوال مطرح کرد و آن هم اینکه نیروگاه‌ها درآمد ارزی ندارند پس چطور قرار است تسهیلات را باز پس دهند؟ تنها راه این بود که بانک مرکزی تضمین دهد ریال نیروگاه را تبدیل به ارز کند و به صندوق توسعه پرداخت کند. رئیس وقت بانک مرکزی، سیف، نامه‌ای امضا کرد و درخواست کرد که بانک مرکزی ارز را با نرخ مبادله‌ای به نیروگاه‌ها بدهد. به جز این، مصوبه هیئت وزیران نیز اعلام می‌کند که بانک مرکزی باید ارز را با نرخ رسمی مبادله‌ای به نیروگاه‌ها تخصیص دهد تا بتوانند اقساط خود را پرداخت کنند. امروز نه بانک مرکزی چنین اقدامی می‌کند و نه هیئت وزیران

